

YHTEISTYÖMALLI TYÖELÄMÄN JA AMMATILLISEN KOULUTUKSEN ENNAKOINTI- JA KEHITTÄMISTYÖSSÄ

Päivi Valli ja Henna Kantola

AMK ja ammatillisen

koulutuksen tutkimuspäivät

30.10.2025

Kokkola

TAVOITE

Työelämältä kerätyn tiedon pohjalta kuvailemme **yri­tysten osaamistarpeita ja niiden vaikutuksia** ammatillisen koulutuksen suunnitteluun ja järjestämiseen.

Lisäksi tarkastelemme verkostomaisessa yhteistyössä synty­nyttä **tulevaisuusohjelmaa ja sen kehittämislinjauksia**. Tuomme esiin niiden vaikutuksia ammatillisen koulutuksen tarjontaan ja rakenteisiin.

TAUSTAA 1/2

- Ammatillisessa koulutuksessa tulisi hyödyntää sekä tutkittua tietoa että työelämän tuottamaa tietoa paremmin (Upola ja muut, 2024).
- Kansallisen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) tekemän arvioinnin (Hievanen ja muut, 2022) mukaan yhteistyötä tehdään, mutta kehittämistyö jää usein vähäiseksi.
- Karvin arvioinnissa (Hievanen ja muut, 2022) selvisi, että työelämä arvioi heikoimmaksi oppilaitosten kyvyn kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.
- Kehittämistoiminnan painopisteen tuleekin siirtyä omaksuttujen käytäntöjen ja toimintatapojen toteamisesta kohti saadun palautteen hyödyntämistä kehittämistyössä.

TAUSTAA 2/2

- Työelämän tarpeiden selvittäminen luo tietoa ammatillisen koulutuksen kehittämisen ennakointityöhön.
- Karvin arvioinnin (Frisk ja muut, 2022) mukaan ennakointiedon hyödyntämisessä on kehitettävää ja myös ennakoinnin roolia sekä lyhyen että pitkän aikavälin ennakoinnissa on kehitettävä vahvemmin osaksi laatujärjestelmää.
- Kumppanuuteen kuuluu kaikkia osapuolia hyödyntävät ja innovatiiviset suhteet, joiden tavoitteena on saavuttaa yhteisiä tavoitteita yhdistämällä resursseja ja osaamistaan (Trimboli ja muut., 2023, s. 10).
- Kumppanuuksien rakentamisessa on oleellista myös alakohtaisten suhteiden kehittäminen (Hodgson ja muut, 2019).

KOE-HANKE (2022-2024)

Kasvun, osaamisen ja elinvoiman Keski-Pohjanmaa

Keski-Pohjanmaan liitto
Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä (Kpedu)
Centria ammattikorkeakoulu
Yliopistokeskus Chydenius

Tavoitteet:

ennakoida alueen osaamistarvetta,
edistää osaavan työvoiman saatavuutta ja
kehittää jatkuvan oppimisen polkuja sekä
alueen yritysten tutkimus-, kehitys- ja
innovaatiotoimintaa.

Kpedun työpaketti:

”Maakunnallinen osaavan työvoiman ja jatkuvan oppimisen ennakoinnin kehittäminen”

- alueen yhteisen osaamisen johtamisen kehittäminen
- yhteisen osaamisen ennakointirakenteen mallintaminen sekä näiden toimintojen pilotointi

KOE-HANKKEEN TOIMENPITEITÄ

- Syksyllä 2023 perustettiin keskeisten toimijoiden yhteinen **osaamisen ennakoitiverkosto**, joka linjasi osaamisen kehittämisen painotuksia ja käynnistettävää kehittämistoimintaa.
 - Verkostossa mukana alueen koulutuksen järjestäjiä ja paikallishallinnon organisaatioita.
- Keväällä 2024 verkosto valitsi **sähkö- ja automaatiosektorin** yrityslähtöisen toimintamallin pilottiryhmäksi, jota kutsuttiin **fokusryhmäksi**.

SÄHKÖ- JA AUTOMAATIOALAN FOKUSRYHMÄ

- Fokusryhmään kuuluu alueen pieniä, keskisuuria ja suuria yrityksiä sekä koulutuksen järjestäjiä.
- Tavoitteena oli luoda alalle yhteinen kehittämisohjelma
- Tarkoituksena edistää osaamisen ennakkointia ja johtamista sekä yhteistyötä yritysten ja koulutusorganisaatioiden välillä.
- Kytkeytyy vahvasti nyt ja tulevaisuudessa teknologian kehittymiseen sekä vallitseviin megatrendeihin, kuten hiilineutraalisuus, uusiutuva energia ja teollisuuden digitalisaatio

KOE-HANKKEEN TOIMENPITEIDEN TARKASTELEVAT CASET

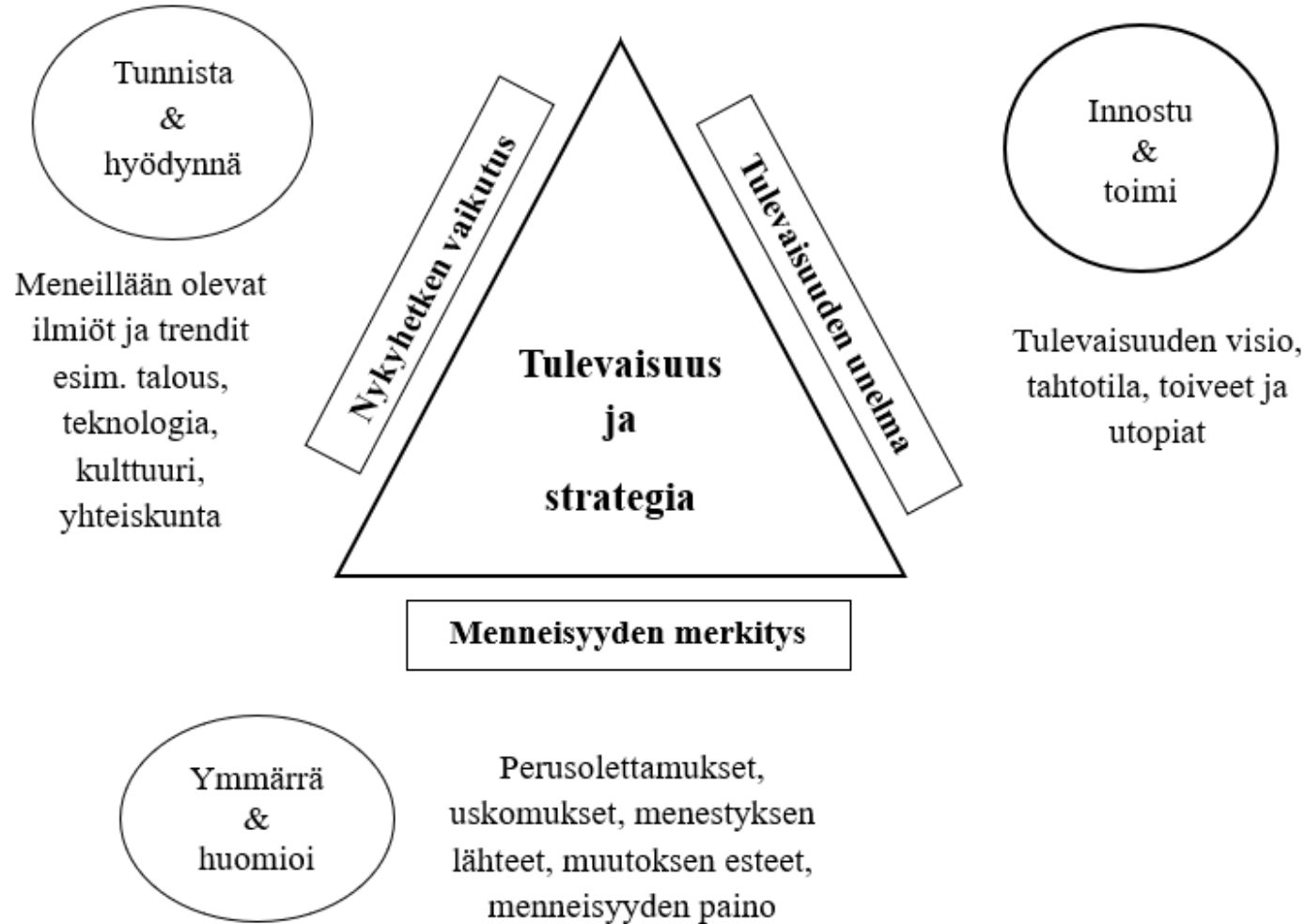
CASE 1: yrityshaastattelut ja niissä esille nousseet osaamisen kehittämistarpeet

CASE 2: fokusryhmän työskentelyn tuloksena syntynyt tulevaisuusohjelma ja sen kehittämislinjaukset

AINEISTON KERUU

- Sähkö- ja automaatioalan yritysten nykytila ja tulevaisuuden näkymät – yrityshaastattelut, 15 yritystä Keski-Pohjanmaalla
 - Pilottiryhmän yhteistyöskentelyssä hyödynnettiin kerättyä tietoa ja jatkettiin alan kehittämistarpeiden kartoittamista.
- Fokusryhmän yhteistyöskentely:
 - Työpaja, tulevaisuuskysely, etätyöpaja -> tulevaisuusohjelma

Työpajatyöskentely tulevaisuuskolmion mukaisesti

TULOKSIA: CASE 1. YRITYSHAASTATTELUT

- Yrityshaastatteluiden raportti kuvaa yritysten nykytilaa, tulevaisuuden näkymiä ja erityisesti osaamisen kehittämisen tarpeita.
 - Yhteistyössä koulutusorganisaatioiden ja yritysten välillä nähdään kehittämistarpeita
 - Yritykset toivovat tiiviimpää vuorovaikutusta
 - Työelämälähtöisyyttä toivotaan erityisesti opetussisältöihin, jotta opiskelijoiden työllistettävyys ja valmiudet vastata muuttuvan työelämän haasteisiin parantuisivat
 - Suurimpana haasteena yhteistyön syventämiselle on ajanpuute

TULOKSIA: TULEVAISUUSOHJELMA 1/4

- Tulevaisuusohjelma 2035 sisältää konkreettisia toimenpide-ehdotuksia -> Tahtotila: Yhteinen edelläkävijyys yhteistyöllä
- Tahtotila konkretisoitui viideksi kehittämisslinjaukseksi, joista tässä keskitytään kahteen:
 - Oppilaitosten ja yritysten välisen yhteistyön kehittäminen
 - Osaamisen ja työntekijänvalmiuksien parantaminen

TULOKSIA: TULEVAISUUSOHJELMA 2/4

Oppilaitosten ja yritysten välisen yhteistyön kehittäminen:

- Oppimisen motivaatio: Tärkeänä pidettiin uudistaa opetuksen sisältöjä, taata mielekkäitä oppimismuotoja ja tiivistä vaihtelua harjoitteluiden ja kouluoppimisen välillä.
- Työssäoppimispaikkoja tulee tarjota jo opintojen varhaisessa vaiheessa ja laajentaa työssäoppimisjaksoja, mikä helpottaisi opiskelijoiden siirtymistä työelämään ja auttaisi heitä kehittämään työelämävalmiuksia.

TULOKSIA: TULEVAISUUSOHJELMA 3/4

Oppilaitosten ja yritysten välisen yhteistyön kehittäminen:

- Vuoropuhelun tiivistämistä luomalla ja ylläpitämällä yhteyksiä
- Osaamistarpeiden monipuolinen ennakointi ja koulutustarpeiden kartoittaminen
- Jatkuvan oppimisen mahdollisuutta tukevaa toimintaa varten rakennetaan ketterämmin uudenlaisia kokonaisuuksia ja koulutuspaketteja, selkeitä ura- ja koulutuspolkuja ja oppimismahdollisuuksia kaikilla eri koulutustasoilla.

TULOKSIA: TULEVAISUUSOHJELMA 4/4

Osaamisen ja työntekijänvalmiuksien parantaminen:

- ”valmiimmat” oppijat, joilla olisi kykyä käytännön työtehtävien hoitamiseen ja työelämään sopeutumiseen. Työntekijävalmius paranisi myös yksilöllisiä oppimispolkuja ja erikoistumista mahdollistamalla.
- Koulutuksen oppimissisältöjen tulee olla etunojassa esimerkiksi teknologian nopean kehityksen osalta. Tiivis yhteistyö korostuu.
- Toimenpiteinä parantamiseen nähtiin työssäoppimispaikkojen tarjoaminen eri vaiheen opiskelijoille ja työssä oppimista tukevien prosessien kehittäminen.
- Perehdyttämisen tason kehittämistyö ja yritysten tuki opintojen etenemiseen nähtiin tärkeinä toimenpiteinä.
- Jatkuva vuoropuhelu osaamistarpeista ja osaajista kuului myös toimenpiteisiin.

JOHTOPÄÄTÖKSIÄ 1/2

- Yritysten on tärkeää osallistua alueellisiin hankkeisiin, joista viestitään ajantasaisesti ja joiden on tuotettava selkeää lisäarvoa arkeen.
- Yhteistyö oppilaitosten kanssa varmistaa, että valmistuvien osaaminen vastaa työelämän tarpeita.
- Yritysten ja oppilaitosten yhteistyö sekä yritysten välinen verkostoituminen tukevat osaamisen jakamista, uusien mahdollisuuksien hyödyntämistä ja työvoiman saatavuutta.
- Tulevaisuuden osaamistarpeiden yhteinen ennakointi on välttämätöntä kaikille osapuolille.
- Työelämän nopeisiin muutoksiin vastaaminen edellyttää aktiivista tiedonjakoa tulevaisuuden suuntauksista oppilaitoksille.
- Tarvitaan **koordinoitu alan ekosysteemi**, joka
 - tukee monipuolisia yhteistyömuotoja,
 - yhdistää työelämän ja koulutuksen opetussisällöissä,
 - mahdollistaa yhteiset oppimisympäristöt,
 - huomioi tutkintojen joustavuuden ja paikalliset osaamistarpeet.
- Yhteistyöverkoston toiminnan tulee olla **jatkuvaa ja ennakoivaa**.

JOHTOPÄÄTÖKSIÄ 2/2

- Paikallisiin osaamistarpeisiin ja jatkuvan oppimisen mahdollistamiseen vastataan tarjoamalla tutkintoja pienempiä osaamiskokonaisuuksia. Näihin tulisi ammatillisessa koulutuksessa panostaa ja niiden hyödyntämistä vahvistaa.
- Opiskelijoiden työvalmiuksien parantamiseksi tulee entistä vahvemmin mahdollistaa työssäoppimisen jaksoja opintojen eri vaiheessa oleville opiskelijoille ja systemaattisesti yhteisesti kehittää työssäoppimista tukevia prosesseja.

LOPUKSI

Pilottiryhmä ja sen työskentelyn mukainen yhteistyömalli tiivistää koulutuksen järjestäjien ja yritysten välistä vuoropuhelua osaamisen ennakoinnissa ja kehittämistoimenpiteiden suunnittelussa.

Vastaavaa mallia on mahdollista toteuttaa eri aloilla ja tiivis yhteistyö edesauttaa toimenpiteiden viemistä käytäntöön.

KIITOS!

Lisätietoa:

paivi.valli@kpedu.fi

henna.kantola@kpedu.fi

@kpedufi

@Keski-Pohjanmaan ammattiopisto

@Keski-Pohjanmaan ammattiopisto

@KpeduFI

www.kpedu.fi

LÄHTEET

- Frisk, T., Isoaho, K., Hietala, R., Kotiranta, L., Hirsjärvi, I., Huttula, T., Kankare, P., Löytänen, O., Myllykangas, P., Mäki, M., Stenbacka, Å., & Suomala, P. (2022). *Koulutusjärjestelmän kyky vastata jatkuvan oppimisen haasteisiin äkillisissä rakennemuutostilanteissa*. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/koulutusjarjestelman-kyky-vastata-jatkuvan-oppimisen-haasteisiin-akillisissa-rakennemuutostilanteissa>
- Hievanen, R., Kilpeläinen, P., Huhtanen, M., Tuurnas, A., Loukusa, V., Pylväs, L., Rasinaho, K., Taakala, J., Tujula, M., & Vieltojärvi, M. (2022). *Kumppanina työelämä– Arviointi työelämässä oppimisesta ja työelämäyhteistyöstä ammatillisessa koulutuksessa*. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/kumppanina-tyoelama-arviointi-tyoelamassa-oppimisesta-ja-tyoelamayhteistyosta-ammattillisessa-koulutuksessa>
- Hodgson, A., Spours, K., Smith, D., & Jeanes, J. (2019). Beyond employer engagement and skills supply: Building conditions for partnership working and skills co-production in the English context. *Journal of Education and Work*, 32(1), 36–51. <https://doi.org/10.1080/13639080.2019.1593331>.
- *Sähkö- ja automaatioalan tulevaisuusohjelma 2035. Kasvun, osaamisen ja elinvoima Keski-Pohjanmaa- hanke.* (2024). https://www.kpedu.fi/docs/default-source/koe/tulevaisuusohjelma_2035.pdf?sfvrsn=afc02fb2_3
- Trimboli, D., Circelli, M., & Berghella, T. (2023). *Building effective RTO-employer partnerships*. NCVER. https://www.ncver.edu.au/_data/assets/pdf_file/0045/9681957/Building-effective-RTO-employer-partnerships-research-report.pdf
- Upola, S., Lang, T., & Alhonkoski, M. (2024). Asiantuntijoiden käsityksiä ammatillisen koulutuksen tutkimuksen nykytilasta Suomessa. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja*, 26(3), Article 3. <https://doi.org/10.54329/akakk.148294>